

Primjer dobre prakse u primjeni inovativnih metoda poučavanja:

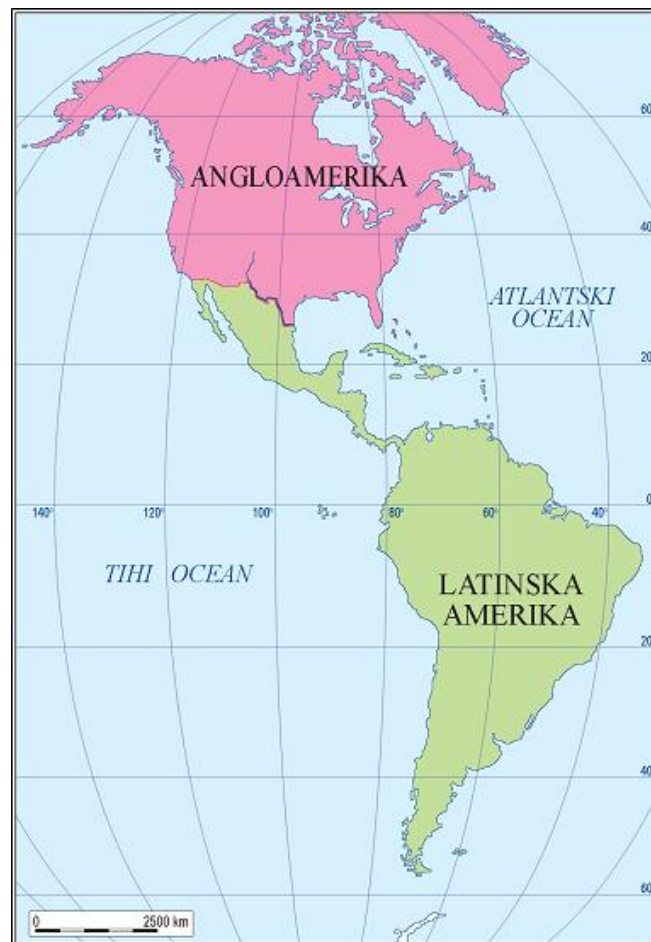
Latinska Amerika

Autor: Davor Relja, prof. savjetnik

Županja, 10.6.2024.

Pojmom Latinske Amerike obuhvaćene su države od rijeke Rio Grande na sjeveru do Ognjene zemlje na krajnjem jugu. Latinska proteže se kroz tri klimatska pojasa: sjeverni umjereni, žarki i južni umjereni pojas. To je osobit svijet suprotnosti – prirodnom, demografskom, ekonomskom i političkom pogledu. Gotovo sve države proživljavaju brojne uspone i padove, osobito u razini gospodarske razvijenosti i političke sigurnosti.

Središte latinskoameričkog razvojnog trokuta čine gradovi Rio de Janeiro – Buenos Aires – Santiago de Chile.

Slika 1. Društveno-geografska podjela Amerike

(Izvor: ljevaskole.hr)

Prirodno-geografske regije su: Meksiko, Srednja Amerika, karipski otoci, planinski andski prostor, porječje Amazone, područje savana i pampa te sredozemni i umjereni pojas juga kontinenta. Obilježje Latinske Amerike je reljefna raznolikost. Geološki najstariji dijelovi su Brazilsko visočje i Gvajansko gorje koji su bogati rudama. Najniži i najmlađi dijelovi su uz velike nizine nastale djelovanjem rijeka, a reljefno najviši dijelovi su Kordiljeri (Ande). Izmjenjuju se područja tropskih kišnih šuma s prašumama (selvas) i savanama (campos).

Slika 2. Prirodno-geografske regije Latinske Amerike
(Izvor: Feletar, D., Šiljković, Ž.: *Geografija 3*, Meridijani, Zagreb)

Slika 3. Glavi povijesno-agrarni pojasi

Brazil

Brazil je površinom i brojem stanovnika najveća država Latinske Amerike. Ima kopnenu granicu sa svim državama Južne Amerike osim Ekvadora i Čilea. Svojim prirodnim bogatstvima i ekonomskom snagom Brazil je gospodarski div Latinske Amerike. Zauzima gotovo polovicu površine Južne Amerike i u njemu živi gotovo polovica južnoameričkog stanovništva. Brazil je vodeći svjetski proizvođač i izvoznik soje i kave.

Slika 4. Južna Amerika

(Izvor: ljevakskole.hr)

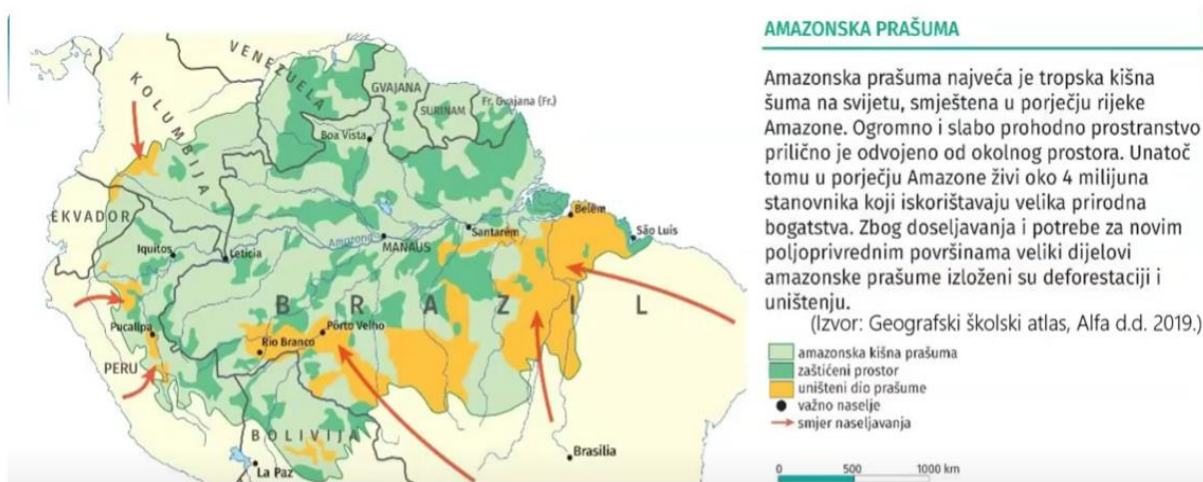

Slika 5. Prirodno-geografske regije Brazila

Prirodno-geografska obilježja

- a) Amazonska nizina (oko 40% teritorija)
  - rijeka Amazona – vodom najbogatija rijeka na svijetu
  - tropske kišne šume (prašume) ili selvasi
- b) Gvajansko gorje – nalazište zlata
- c) Brazilsko visočje (oko 60 % teritorija)
  - nalazišta željezne rude, zlata, boksita i dr.

Slika 6. Amazonska prašuma

(Izvor: Geografski školski atlas, Alfa d.d., 2019.)

Zadatak:

Koji su glavni uzroci i posljedice deforestacije Amazonske prašume?

bit.ly/2zv5Vss

Slika 7. Amazonska prašuma

(Izvor: <https://pixabay.com/photos/amazon-forest-nature-trees-outdoor-4769367>)

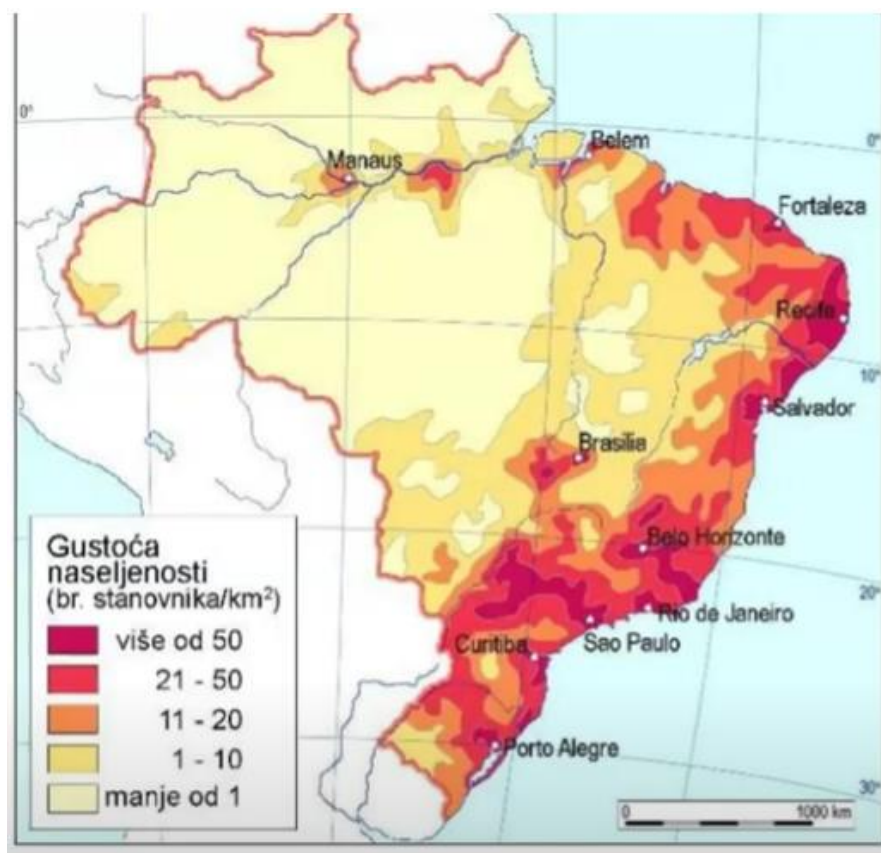

Demografske značajke Brazila

Brazil je 2023. godine imao 220 milijuna stanovnika (Izvor: cia.gov). Demografski su veći samo Indija, Kina, SAD, Indonezija i Pakistan. Domorodačko stanovništvo je desetkovano europskim nadiranjem u prošlosti. Polovica brazilskog stanovništva je europskog podrijetla. Većinom su potomci useljenika iz Portugala, Španjolske i Italije. Veliku skupinu (43%) čine mješanci između bijele i crne rase (mulati). Brazil nema većih rasnih problema, vjerovatno zbog raširenih rasnih miješanja.

Nacionalnu brazilsku kulturu čine rimokatolička vjera i uporaba portugalskog jezika. Brazil je inače i najveća katolička država na svijetu. Brazilski stil života vidljiv je kroz životopisne boje, glazbu i karneval.

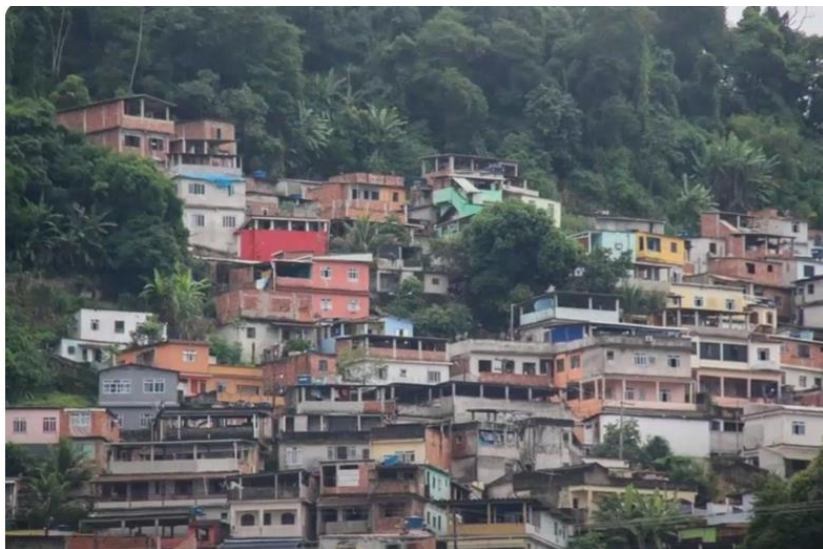
Gustoća naseljenosti u Brazilu je vrlo mala, a iznosi 25 st/km². Vrlo je izražena litoralizacija – proces naseljavanja i razvoja gospodarskih aktivnosti uz obale mora. Najmnogoljudniji gradovi su Sao Paulo i Rio de Janeiro, a glavni grad je u unutrašnjosti – Brasilia.

Slika 8. Gustoća naseljenosti u Brazilu

(Izvor: ljevaskole.hr)

Siromašne gradske četvrti u velikim gradovima nazivaju se favele i slamovi.

Slika 9. Favela u Rio de Janeiru

(Izvor: <https://pixabay.com>)

Zadatak:

Pridruži na slijepoj karti Brazila odgovarajuće pojmove.

Gvajansko gorje

najveći grad prema broju stanovnika

Porto Alegre

glavni grad

Manaus

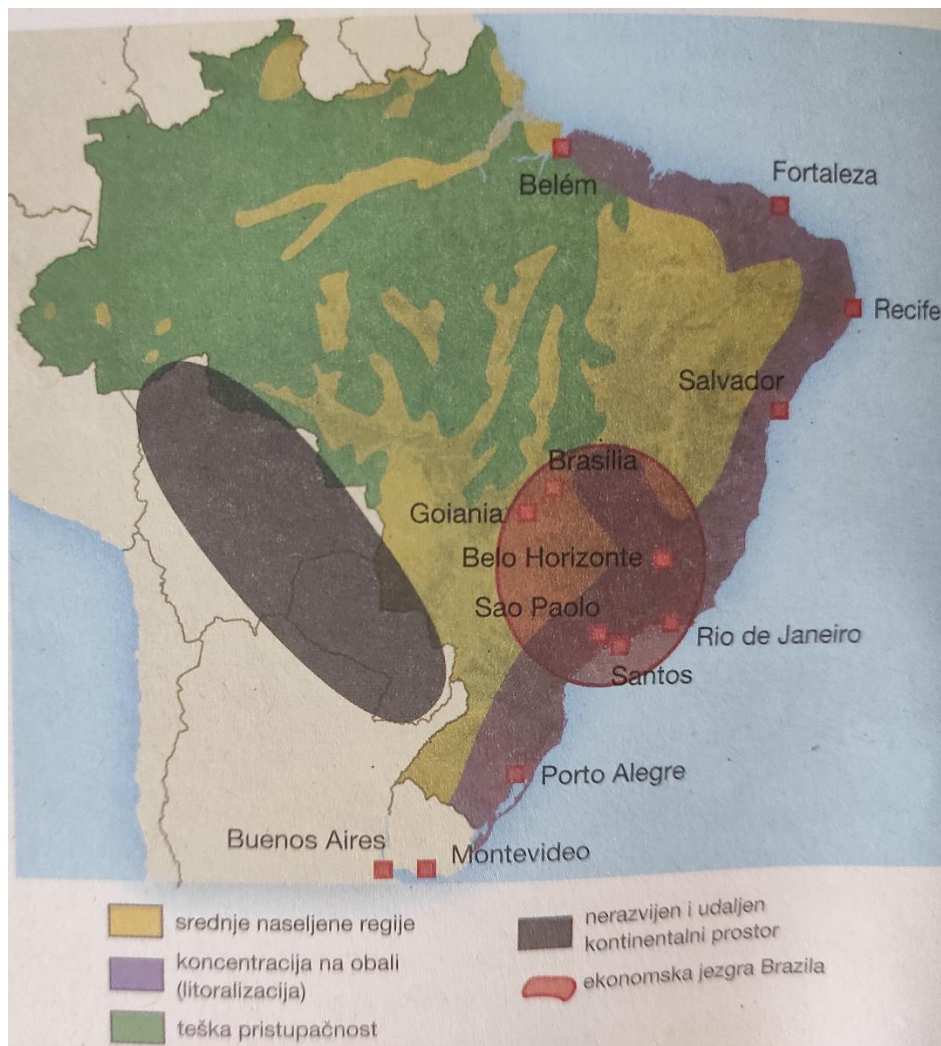
Rio de Janeiro

Recife

močvara Pantanal

<https://bit.ly/3f911Sf>

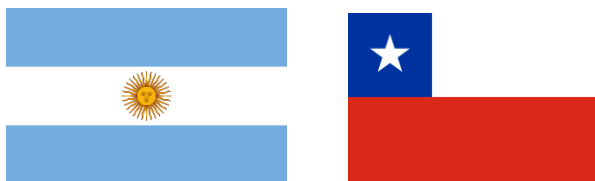
Slika 9. Razlike u gustoći naseljenosti i gospodarska jezgra Brazila

(Izvor: Feletar, D., Šiljković, Ž.: *Geografija 3*, Meridijani, Zagreb)

Gospodarstvo Brazila

U Brazilu su izražene najveće razlike između siromaštva i bogatstva u Južnoj Americi. Najbogatijih 10% Brazilaca vlasnici su dvije trećine zemljišta i gotovo polovice ukupnog dohotka. Najgušće naseljeno područje je gospodarski najrazvijenije. Brazil je vodeći svjetski proizvođač i izvoznik kave i soje. Među vodećim je proizvođačima željezne rude u svijetu.

Argentina i Čile

Argentina i Čile su najjužnije države Južne Amerike. Argentina se nalazi između Anda i Atlantskog oceana, a na padinama Anda i Tihog oceana smjestio se Čile. Prevladava umjereno topla kišna klima

Argentina i Čile (Izvor: Geografski školski atlas, Alfa d.d., 2019.)

Regije u Argentini i Čileu

■ najveće prirodno-geografske cjeline su:

Ande

Gran Chaco

Međurječje

Pampa

Patagonija

Argentina i Čile (Izvor: Feletar, D., Šiljković, Z.: Geografija 3, Meridijani, 2014.)

Argentina

- druga država u Južnoj Americi prema površini i broju stanovnika - 45 mil. st. (Izvor: cia.gov)
- najvažnija regija je Pampa (3/4 stanovništva)
- Pampa ima najbolje prirodne uvjete za razvoj poljoprivrede (plodna nizina s obrađenim oranicama)

Argentina i Čile (Izvor: Feletar, D., Šiljković, Z.: Geografija 3, Meridijani, 2014.)

Čile

- država je izdužena 4300 km, a prosječno široka tek 150 km
- takav oblik teritorija donosi administrativne i ekonomske probleme
- Ande – mlade ulančane planine, brojni su aktivni i ugasli vulkani te česti potresi

Argentina i Čile (Izvor: Feletar, D., Šiljković, Z.: Geografija 3, Meridijani,

Čile

- najvažnija prirodna cjelina je srednji Čile u kojemu živi 90 % od ukupno 18 mil. stanovnika (Izvor: cia.gov)
- na sjeveru se nalazi pustinja Atacama koja je jedna od najsurovijih pustinja te ima najveće svjetske zalihe nitrata i bakra
- na jugu je gorovita obala s fjordovima, otocima i ledenjacima

Gustoća naseljenosti u Argentini i Čileu (Izvor: www.ljevakole.hr/

Demogeografska obilježja u Argentini i Čileu

- većina stanovništva ima španjolsko i talijansko podrijetlo
- u Argentini prevladava bijela rasa, a u Čileu su mestici
- službeni jezik: španjolski
- religija: rimokatolici >70 %
- visok stupanj urbanizacije (preko 90 % st. živi u gradovima)

Zadatak

Objasnite razloge doseljavanja Hrvata u Argentinu i Čile te koji je njihov doprinos i status u tim državama.

<https://bit.ly/3bT3Qos>

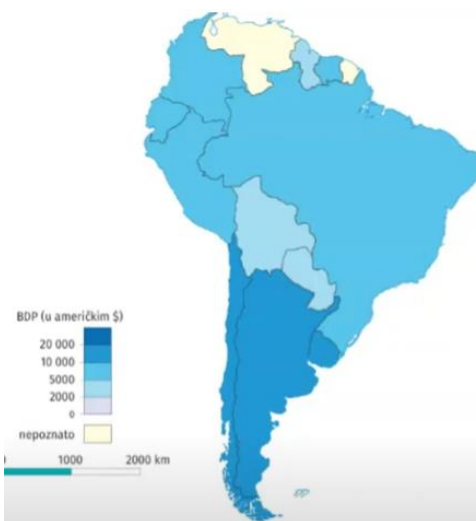
<https://bit.ly/3cX6SYO>

Argentina i Čile (Geografski školski atlas, Alfa d.d., 2019.)

Gradovi u Argentini i Čileu

- glavni grad Argentine: Buenos Aires (1/3 stan.)
- veći gradovi u Argentini su: Rosario i Cordoba
- glavni grad Čilea: Santiago

Nacionalni dohodak po glavi stanovnika u Južnoj Americi (Geografski školski atlas, Alfa d.d., 2019.)

Gospodarstvo u Argentini i Čileu

- Argentina ima veliku komercijalnu proizvodnju mesa i žita (soja)
- Čile je tijekom 1990-ih imao najbrži ekonomski rast u Južnoj Americi
- u Čileu je bakar glavni izvozni proizvod, a Japan je glavni trgovinski partner
- obje su države članice organizacije FTAA, a Argentina je članica i MERCOSUR-a

Ponovimo

KVIZ

<https://bit.ly/35KP7K2>

Izvori fotografija

<https://pixabay.com>

<https://www.ljevaskole.hr/katalog/rubrika-44>

Izvori za geografske karte

<https://www.ljevaskole.hr/katalog/rubrika-44>

Geografski školski atlas, Alfa d.d., 2019.

Feletar D., Šiljković, Ž.: Geografija 3, Meridijani, 2014.